

## POSTANOWIENIE

Dnia 4 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa T. K.

przeciwko Specjalnemu Ośrodkowi Szkolno - Wychowawczemu Nr (...) im. (...) w W.

o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 4 listopada 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki  
od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W.  
z dnia 19 lutego 2019 r., sygn. akt VIII Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża skarżącej kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

## UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, po ponownym rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z 19 lutego 2019 r., sygn. akt VIII Pa (...) oddalił apelację powódki T. K. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 29 marca 2016 r., sygn. akt IV P (...), którym oddalono jej powództwo przeciwko Specjalnemu Ośrodkowi Szkolno-Wychowawczemu Nr (...) im. (...) w W. o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadwymiarowych za okres od października 2011 r. do maja 2014 r. w kwocie 44.949,10 zł oraz o wyrównanie wynagrodzenia rocznego za lata 2011-2013 w kwocie 3.055,54 zł wraz z odsetkami.

Sąd odwoławczy w pełni podzielił ustalenia Sądu pierwszej instancji, podnosząc, że wynika z nich, iż powódka w spornym okresie nie była zatrudniona jako nauczyciel terapii mowy, czyli prowadzący zajęcia rewalidacyjne w zakresie wad mowy, lecz była zatrudniona jako logopeda, prowadząc zajęcia z dwoma – trzema uczniami jednocześnie, w specjalnym gabinecie wyposażonym w komputer ze specjalnym programem. Tym samym ustalenie obowiązującego ją wymiaru zajęć nastąpiło na podstawie art. 42 ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela obowiązującym w spornym okresie i uchwałą nr (...) Rady Miejskiej W. z dnia 14 kwietnia 2011 r. ustalono wymiar pensum powódki na 20 godzin trwających po 60 minut. W ocenie Sądu drugiej instancji uzasadnione było zatem przeliczenie wymiaru obowiązującego powódkę pensum na 27 godzin po 45 minut.

W skardze kasacyjnej powódka zarzuciła naruszenie: 1/ art. 42 ust. 7 pkt 3 Karty Nauczyciela i § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach w związku z art. 22 ust. 2 pkt 11 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że pensum prowadzonych przez powódkę w placówce szkolnej strony pozwanej zajęć rewalidacyjnych powinno wynosić 20 godzin, a ich czas trwania (jako zajęć specjalistycznych) - 60 minut i na tej podstawie bezzasadne oddalenie powództwa; 2/ art. 42 ust. 3 pkt 3 Karty Nauczyciela i § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych w związku z art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty przez ich niezastosowanie i w rezultacie nieuznanie, że prowadzone przez powódkę zajęcia rewalidacyjne realizowane są w ramach zadań edukacyjnych szkoły i na podstawie szkolnego planu nauczania i jako takie nie są realizowane w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a w związku z tym nie można ich traktować jako zajęć specjalistycznych i pensum takich zajęć powinno wynosić 18 godzin, a czas ich trwania 45 minut; 3/ art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie zasad swobodnej oceny dowodów oraz naruszenie reguł logicznego rozumowania; 4/ art. 398<sup>20</sup> k.p.c.

przez niedokonanie wykładni dokonanej w tej sprawie przez Sąd Najwyższy w wyroku z 15 maja 2018 r., II PK 81/17, uchylającego poprzedni wyrok Sądu Okręgowego w tej sprawie.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez zmianę wyroku Sądu pierwszej instancji i uwzględnienie powództwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca sformułowała istotne zagadnienie prawne oraz wskazała na potrzebę wykładni przepisów prawa materialnego wskazanych jako zarzuty skargi kasacyjnej. W jej ocenie zachodzi konieczność rozstrzygnięcia, czy prowadzone przez powódkę zajęcia rewalidacyjne na podstawie szkolnego (ramowego) planu nauczania powinny być uznane jako realizujące zadania edukacyjne szkoły a nie z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, co za tym idzie nie mogą być traktowane jako zajęcia specjalistyczne i pensum takich zajęć powinno wynosić 18 godzin po 45 minut. Ponadto wskazała, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o jej odrzucenie lub odmowę przyjęcia do rozpoznania oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Ponadto, zgodnie z art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty

świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Powołując się na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. Skarżąca powinna mieć na uwadze, że wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; z dnia 10 stycznia 2012 r., I UK 305/11, LEX nr 1215784; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z dnia 14 kwietnia 2015 r., II PK 217/14, LEX nr 678073; z dnia 28 października 2015 r., I PK 17/15, LEX nr 2021940; z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, LEX nr 2090999). Ponadto przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne

trudności. Problem ten musi mieć jednocześnie charakter uniwersalny, przez co należy rozumieć, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Jednocześnie obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. (potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (por. np. postanowienia Sądu

Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest przedstawienie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie, lub że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, a ponadto opisanie, na czym polegają wątpliwości związane z ich rozumieniem, oraz przedstawienie argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522; z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, LEX nr 1620487; z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

W kontekście przedmiotowej sprawy należy w pierwszej kolejności zwrócić uwagę na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2018 r., w sprawie II PK 81/17, w którym stwierdzono, że zajęcia specjalistyczne organizowane dla uczniów wymagających pomocy psychologiczno-pedagogicznej i zajęcia rewalidacyjne dla uczniów niepełnosprawnych to dwie formy działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły, które nie są tożsame, co wprost wynika z art. 64 ust. 1 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 2198) oraz wydanego na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 2 tej ustawy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie

warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz ośrodkach (§ 4 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz § 5 ust. 2, Dz.U. z 2010 r. Nr 228, poz. 1491) – LEX nr 2488656. Ponadto, zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 21 marca 2012 r., w sprawie III PZP 2/12, tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć nauczycieli pedagogów, psychologów, logopedów i doradców zawodowych prowadzących zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych wymienionych w art. 42 ust. 3 Lp. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.) określa na podstawie art. 42 ust. 7 pkt 3 Karty Nauczyciela organ prowadzący szkołę lub placówkę. Stanowisko nauczyciela przedmiotu edukacyjnego, którego pensum jest określone w art. 42 ust. 3 l.p. 3 Karta Naucz. w wymiarze 18 godzin tygodniowo, jest bardziej uciążliwe i pracochłonne niż stanowiska pedagogów, psychologów, logopedów i doradców zawodowych. Te cztery rodzaje pracy wymagają takich samych kwalifikacji i nakładu pracy niezależnie od tego, czy są zajmowane przez nauczycieli, czy przez pracowników niemających tego statusu (OSNP 2012 nr 17-18 poz. 212).

Biorąc powyższe pod uwagę, można stwierdzić, że zarzuty kasacyjne nie miały istotnego wpływu na kontestowany negatywny osąd roszczeń o wynagrodzenie z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych, ponieważ powołane przez skarżącą okoliczności stanowiły powielenie zarzutów apelacyjnych, które w istocie rzeczy sprowadzały się tylko do polemiki z ustaleniami faktycznymi zaskarżonego wyroku. Tymczasem z wystarczająco dokonanych ustaleń miarodajnie i przekonująco wynikało, że skarżąca w spornym okresie była zatrudniona na stanowisku logopedy a nie nauczyciela, dlatego jej pensum, na podstawie wówczas obowiązujących przepisów wyglądało zupełnie inaczej. Stanowisko nauczyciela przedmiotu edukacyjnego, którego pensum jest określone w art. 42 ust. 3 pkt 3 Karty Nauczyciela w wymiarze 18 godzin tygodniowo, jest bardziej uciążliwe i pracochłonne niż stanowiska pedagogów, psychologów, logopedów i doradców zawodowych.

Wskazane okoliczności uzasadniały ocenę, że skarżąca pracując w wymiarze po 20 godzin tygodniowo trwających po 60 minut (27 godzin po 45 minut) nie przekroczyła ustalonego dla jej pensum i tym samym nie nabyła uprawnienia do wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych. Z tego punktu odniesienia nie było związku ani uzasadnienia do oceny spornych roszczeń o wynagrodzenie z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych, a celem procedury kasacyjnej nie jest też uzupełnianie materiału dowodowego ani jego ponowna ocena czy poszukiwanie za skarżącą ani w szczególności za autora skargi kasacyjnej innych potencjalnie adekwatnych argumentów, które wymagałyby ponownej weryfikacji spornych roszczeń płacowych. Taki stan rzeczy oznaczał, że poddana przedsądowi skarga kasacyjna nie spełniła warunków i przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, gdyż powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego suwerenną oceną prawną, które co do zasady usuwają się spod rozeznania kasacyjnego (art. 398<sup>3</sup> § 3 i art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.).

Z powyższych względów, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. orzeczono jako w sentencji.

Na podstawie art. 102 k.p.c. ze względów natury społecznej nie obciąża się skarżącą kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.